

Коля-боягуз

Олександр Мінович

Слухайте аудіокнигу в виконанні автора:

Ваш браузер не підтримує відтворення аудіо

Найбільше Коля боявся дохтурів.

Ні, воно то були й інші страхи. Приміром, дуже лячно було ходити край сусідського хліва, де лежали звалені колоди – кажуть під ними тхір жив. Нібито нападав на курчат, але міг і на людей, а ще більше на дітей малих, аби вони по тих колодах не лазили, схованок там не робили.

Доброго страху наганяв дядько Сьомка. Сам чорний, вуса чорні, зуби під ними жовто-прокурені, говорить все смішки, різко, словами шпурляється, наче ножем яблуко відрізає. Отако: раз – і на бік, раз – і на другий. Коли п'яненко приходять до батька погомоніти, так і пристає, так і пристає до малого Кольки. То вщипне, то злякає, то очиська наставить чорні-чорні й не відводить погляду з малого, поки той не знітиться. А ще вдавано торгується з матір'ю:

– Продайте мені цього малого, заплачу скільки скажете. Во, гляньте, які гроші маю (дістає при цьому з кишені пожмакані карбованці), геть не жартую. Згоджуйтесь – корову купите, або нове колесо до ровера, а я вашого Кольку собі заберу, буде в мене у хаті прибирати, їсти готувати, мух ловити. Продайте, не пожалієте.

Добре, мати не згоджується:

– Нам самим такого треба. Підросте – буде поміч на старість. А ви – мух ловити. Шукайте собі дурніших, як у вас тих мух так багацько.

Однак, ні дядько Сьомка, ні тхір, який вдень з-під колод не вилазить, не такі страшні, як ті дохтури. От хто страшний, то страшний. Від них завжди кричать-плачуть. Коля примітив для себе: тільки, коли ті фельшари з хати – тоді люди замовкають. Баба Вікця поки дохтур біля неї – так стогне, так квилить, за поясницю тримається, що слухати сили немає. А як вже покине її той лікар – швидко перестає-замовкає.

А брат Юрик: він он як волав на весь куток, коли йому дохтур знімав засохлу скривавлену пов'язку з ноги. Юрик вже не малий тобі – в четвертий клас ходить, навіть коли баба віником б'є, то пари з вуст не видасть. А тут – на всеньке село.

Ні, дохтури найстрашніші для Колі, вельми вже вони боляче роблять, щоб там не казати. Їх треба найбільше боятися.

Мати, правда, каже, що пора вже кинути ту боязнь, бо вже великий, скоро в школу, школярі повинні геть нічого не боятися, а лікарів тих – то геть-геть, ні на краплину, бо інші діти засміють.

На осінь Коля – в перший клас. Тут йому затишно. На уроках стільки нового-цікавого – якби в голові втримати. Малює собі в альбомі, картинки в букварі роздивляється, ганяє на галасливих перервах так, щоб чув змокрів. І все б добре, проте одного разу й сюди, в школу, дохтури прийшли. В білих своїх халатах, з валізами (на

них хрест червоний). Дістали коробочки металеві-блискучі, а там всякого: і голки, і щипці, і ножики, і ще чогось багато, хто його знає, як і називається.

Прийшли, бачиш-но, уколи давати, нащось воно їм треба.

Діти принишкли-напружилися, з червоного хреста не можуть очей забрати. Тиша стала, мов на похоронах, коли музики не грають.

Коля відразу скуйовдився-вжався, сповз із парти, забився під нею й принишк, почувуючи, як обдає його холодом, як заставляє щось трястися-ціпеніти. Так стало лячно, так моторошно, коли б міг, заліз би в найменшу шпарину в підлозі, аби тільки не чіпали, аби тільки не бачити тих дохтурів.

Лікарі зробили свої маніпуляції з усім класом, зі списком звірялись.

- А де ще ваш один? - до вчительки, - Одного не хватає.

- Не знаю. Куди міг подітися, втямити не можу.

- Он він! Он! Під партою сховався, - помогли злорадно учні, бажаючи, щоб було чесно, щоб всім дісталось страху-болі.

Колю пробували витягувати силоміць, за руки й ноги, однак він так вчепився за парту, так став відбиватися, кусатися, скавуліти, що полишили. Бачили - ради не дадуть, не оселять переляканого хлопця.

Аби зменшити відчуття неочікуваної поразки, один з лікарів припечатав Колю образливими словами:

- Що ж, раз не хочеш, то як хочеш, але весь клас не побоявся нас, і тільки ти - такий боягуз. Більш нікого, тільки ти... Боя-гуз!

Припечатали й пішли, однак залишили ту невидиму печатку на малому, здається, на все життя.

Відомо, діти бувають жорстокі. Якщо знаходять між себе "білу ворону", не щадять, не жаліють, б'ють-копирсають, аж пух-пір'я летить. Стали з Колі насміхатися-дражнити:

- Трус-боягуз, трусішка-мурішка!

- Трусішка, зайка сіренький, ховайся, вовк іде! Тру-тру-тру, тру-тру-тру!

Вкарбували ту печатку в хлопця - не здерти, не зняти. Під тим всім, Коля ніби просів, мовби взяв на свої плечі важку ношу, яку зняти не міг, з якою з часом зжився-змирився. Боягуз - і нічого інакше не скажеш, от тобі й все.

На коні верхи хвацько проскакати, на вершечок водонапірної башти вилізти, пірнути в ставку до самого дна, де холоднющий муляка, по тонкому льоду проскочити через канаву, залишаючи після себе зламані крижини, пускаючи тріщини, які стріляють у спину - все те не для Колі - боягуз.

Здавалося, після школи можна почати все з чистого аркуша. Залишити приліплене прізвисько позаду, в дорослому світі не потрібно показувати свої слабості чи героїства на людях. Тут вже інші правила: проявляй повагу, не ворогуй не з ким, не роби підлості - і будеш своїм.

Однак, знов не склалося. В інституті, на фізкультурі потрібно було з п'ятиметрової вишки в басейн стрибати. Хлопці наввипередки пхалися, сміливо летіли вниз, раз по

раз відбиваючи стегна й животи, але терпіли, від нової спроби не втікали.

Коля підійшов до краю дошки, глянув униз і сахнувся – скочити не зміг. Від страху поблід-позеленів. Знову показав всім свій переляк.

Затим все повторилося, коли треба було стрибати через козла. Однокурсники злітали над ним, відштовхувалися руками, й приземлялись, охкаючи від бравади-задоволення. Коля з розгону налетів на того клятого козла й зупинився. Скільки не вговорювали ще раз спробувати – не згодився.

Інститут – не школа, дражнити ніхто не взявся. Проте всі побачили в Колі боягуза й знову мовби поставили печатку. Ту, що так давно мучила хлопця, забирила в нього немалу частину з радості життя.

Нарешті – робота. В страховій компанії не треба ні з вишок, ні через козла скакати, ні по льоду бігати. Перекладай собі папери з місця на місце, носи їх на підпис начальству, говори з клієнтами про строки, суми, довідки – і ніхто тобі поганого слова не скаже. Сміливець ти, чи боягуз – для колег не має ніякого значення. Коля з усіма в дружніх стосунках. Виручить, допоможе, замінить.

Якщо вже про сміливих говорити, то в компанії, мабуть, така одна людина. Ася Севрюк – аварійний комісар. Не дівчина, а зірвиголова. Парашутним спортом на дозвіллі займається. Водить машину з такою швидкістю, що з нею всі бояться їздити. Хто раз спробував – більше силою не затягнеш.

Якось на корпоративі п'яненька Ася підсіла до Колі, захтілось комусь душу вилити, слухача шукала. Здалось їй чомусь – кращого ніж Коля не знайти. Розповіла про численні свої пригоди, про всілякі невдачі, історії житейські, пожалілася, що не може себе знайти, не знає як реалізуватись.

Хлопець був цьому дуже здивований:

– Ти, Ася?... Що я чую?... Кому-кому, а не тобі жалітися. Глянь на себе: гарна, струнка, смілива, не то що я. Можу тільки позаздрити.

– А що ти?... Нормальний хлопець. По-моєму все у тебе добре. Начальство хвалить, дівчата заглядаються, з вигляду всім вдоволений. Які проблеми? І чому ти заздриш, що в мені такого?

– Сміливості твоєї. Я таким ніколи не зможу бути, не тим вродився, духу такого не маю.

– Яка ерунда! Копійки мідної не варта! Та кожен з нас в чомусь боягуз, а в чомусь сміливець. Хочеш признаюся: я так боюся зубних лікарів, що готова вмерти, аби їх не знати, не бачити.

Розмова з Асею надовго в'їлась в Коліну пам'ять, втішила-заспокоїла, надломивши давню осоружну печатку.

Одного разу в офісі страхової компанії зчинився переполох. В коридорах зашушукались, тривожно переглядались, тримали стурбовані лиця, неначе вирішували якусь надскладну задачу.

Виявилось: в одній працівниці СНІД. Оля Пащенко захворіла.

Сидить вона у великому кабінеті з десятком дівчат. Від столу до столу – руку

протягти.

Дівчата порадилися-порадилися, і до шефа:

- Зіновій Якович, ви як собі хочете, але Олю від нас заберіть. Може воно й не передається, але, знаєте, в страху очі великі. У нас сім'ї, діти - є за кого боятися. Та й самі не безстрашні. Чхне-кашляне, потім думай-трясися, що з того буде.

- А де ж я вам місця для неї знайду? В нас і так всі на головах сидять, повернутися не можна. То ж окремий кабінет потрібно, в нас таких, щоб вільних, немає. Що маю робити, по-вашому?

- Тоді звільняйте її! Ми в постійному страху жити не збираємось. Можна й пожертвувати одною людиною заради колективу.

- Як то звільняйте?... Олю?... А ви знаєте яка в неї клієнтська база?... Піде від нас - будете без зарплати сидіти. Не знаю-не знаю... треба шукати якогось іншого виходу.

На велике здивування Олю вирішив прихистити Коля. Кабінетик мав маленький, але окремий. Посунувся як міг, порозкладав все по кутках і вмістив ще один стіл зі стільцем для Олі Пашенко, виручив дівчину.

Не встигли влягтися "страсті-мордасті" від хвороби Пашенко, коли й нова пригода.

Ася виїхала на чергове ДТП: оглянути, схему скласти, винуватців визначити, записати, що й до чого. Під час огляду автомобіля знайшла великий пакунок з наркотиками. Хазяїна ж швидка забрала - струс мозку, втрата свідомості. Визвала аварійний комісар поліцію, комусь то потрібно знахідку передати, нехай розбираються. Вийшло - на свою голову клопоту звалила. Змусили її поліцейські в протоколі підпис поставити, свідчити, де знайшла той трунок злощасний.

А через тиждень гості навідалися в офіс страхової. Двоє. В очах жорстокість, нахабство, самовпевненість, а на руках татуювання. Жодного сумніву, що за птиці нагрянули.

Відразу до Асі - агресивно, загрозливо:

- Ти шо, каза натваріла? Тебя хто прасіл? Не магла спокійна не заметіть, захатела героїней стать... Знаєш, што за ета палагається?... Дура безмозгляя... Счас ногі в рукі і бегом к ментам, подпісь сваю атзивать... Врубалась?

Дівчина стояла перед відвідувачами, наче закам'яніла. З місця зійти не могла, мову відняло.

- Чьо адеревенела?... Не панятно, шо сказано?

В офісі була німа сцена. Ніхто не наважився втрутитися.

І тільки Коля...

На превелике всіх здивування... Тільки Коля...

Підійшов і став між незнайомцями та Асею, мовби захищаючи її. Навіть говорити наважився:

- Шановні! Ну що ви так... дівчина ж все таки перед вами. Й не знала вона, з ким справу матиме, робила все згідно інструкцій. Будь ласка, перестаньте її ображати!

- Чев-о-о... Ти хто такой? Ану згінь, пакуда в нас терпеніє...

Один з грізних гостей перевів на хлопця свої злющі очиська. Знав: цього погляду

зазвичай для таких "шавок" було достатньо – не витримують, почують, яка сила й небезпека від них іде.

Однак, Коля не здався. Йому в цей час чомусь згадалися чорні очі дядька Сьомки – вони здавались колись страшнішими.

На диво, агресивні гості, вирішили більше хлопцю й дівчині уваги не вділяти. Нагадали про вже сказане й вшилися.

Ася так з місця й не зрушила, нікуди не пішла, колеги ще довго її впокоювали, відпоювали водою, втішали: що якось воно може само перемелеться-перетреться.

І перетерлось... За день дійшла інформація, що вчорашні відвідувачі кинулись "в біга". Видно, багато за своїми плечима вже мали, було чого тікати. Нібито за кордон подалися.

Після роботи Коля вийшов на вулицю. Коли хтось зненацька вдарив його в плече. Оглянувся – Ася Севрюк:

– Ей, хлопче! А ти ж казав, що на сміливість духу немає...

Олександр Мінович